

res, otroci! Plug je imel prav; ravno pridno delo ga je varovalo rje. Saj ste sami že lahko opazili, da železne reči, ki se vedno rabijo, ne zarjavijo tako hitro, kakor one, katere se malokedaj ali pa nikoli ne rabijo. (Tu se lahko navede nekaj vzgledov.)

c) Učenci ponavljajo na stavljena prašanja opis pluga in vsebino pesmi.

d) Učitelj čita sam.

d) Boljši učenci beró kitico za kitico, učitelj pa razjasnjuje manj znane izraze. (Ta pesmica je sicer tako umevno pisana, da ne potrebuje skoro nobene razlage. Učitelj stavi le nekatera prašanja, da vidi, ali učenci razumejo, kar so brali.)

e) Splošno čitanje.

f) Namen pesmi. Kaj je bil vzrok, da je bil jeden plug ves rjav? (To, ker ni nič delal.) Katere reči pa zarjavijo? (Železne.) Torej, kaj moramo storiti, da nam železne reči ne bodo zarjavele? (Pogosto jih moramo rabiti; delati moramo ž njimi.) Otroci, rja pa ne dela samo, da se železna stvar ne sveti; temveč rja dotično stvar tudi razjeda, pokončuje in naposled popolnoma uniči. Tako je pa tudi s človekom. Tudi človeka se prime različna rja, ako ne dela. In taka rja, katera se lenega človeka loti, je revščina, bolezen, slabe misli, hudobna dejanja in naposled tudi prezgodnja smrt. Zatorej, varujte se lenobe, da se tudi vas kedaj ne loti kaka rja. Bodite vedno pridni, delavni, da boste krepki, zdravi in da vas bodo ljudje radi imeli.

g) Uporaba. 1.) Pesem se napiše v nevezani besedi. 2.) Opišite plug! 3.) Pesem se memorira.

J. Novak.

Listek.

Snaga.

(Konec.)

Romaj zagleda drobna in nežna stvar svet, že mu je nujna potreba blagodejna kopel. To tudi vsaka izkušena mati ve in zato ne pozabi nobenega dne, svoje dete skopati v toplej vodi.

Toplina kopeli naj bode v prvih tednih pač precej visoka, t. j. do 28° R; pozneje ima kopel postajati hladnejša in hladnejša, da je slednjič okoli 17°—22° R.

Kaj pa store mnogokrat mlade matere in še mlajše tete, ki v svojej nevednej skrbnosti in neovrgljivej prebrisanosti, zanašaje se le na svoj individualni čut, napravljajo kopel, ki bi bila pač pripravna za parno kopel, a ne za telesno izmivanje prenežne kože otrokove. Res ni čuda, ako se v resnici prigodi slučaj, da trpi v takej vodi

škôpan otrok za spečenino. Prepričal sem se sam, da je imela kopel, pripravljena otroku, 40° R in vem, da včasih toplina še to visočino presega. Zato pa: nobena mati se ne zanašaj na čut svoje roke, ampak pripravljaj kopel le s termometrom v roki.

Ko otrok zibelki odrase, pa ga je treba navajati na popolnem mrzlo kopanje, in s tem se mu bode zdravje najbolj učvrščevalo.

V mislih pa mi je čestokrat kopanje odraslih otrok, posebno šolske mladine. Tu se pač ni bati, da bi se otroci ogibali vode, ne — ravno nasprotno: tiščali bodejo k vodi in pri kopanju pozabili na ukaze očetove, pozabili bodo celo na kosilo.

„Ko hrast ozeleni“ ali pa: „ko bodejo na „aftrten“ papež vodo žegnali, tedaj se pa pojdeš kopat“, rekali so mi oče sleharno pomlad, in tedaj pa ni mene ne družih udržal nihče, v vodo smo morali in bila nam je dovolj topla, da le ni bilo ravno ledu na njej.

Tako se godi še sedaj. „Ko hrast ozeleni“, — tedaj pa bodeš videl ob bregovih“ potokov in rek tekati navzgor in navzdol nago mladino, videl jo bodeš prekopicevati kozolce — in videl bodeš, ako si skrit, še marsikaj!

Ne vleče mladine toliko želja po snagi in trdnem zdravju do vode, vleče jih mnogo bolj prepričanje, da se giblje ondi vsak v popolnej prostosti, nebrzdan — nenadziran! Da, tu se mota in giblje mladina obojega spola, in tu se mnogokrat vrše djanja — nenravna, ki okale premnog dragocen biser, da mu je vzeta jasnost za vse življenje!

In stariši se najčešče ne zmenijo za otroke pri kopanju — „vsaj je voda plitva“ — pravijo, pa je vse dobro. Pa seveda, tu ni nevarnosti — — drugače je v šoli! Da, šola je pa vse kaj družega! Tu se mu izprijetnost vcepi! Daleč smo še!

Tu je treba zopet učiteljevega vpliva, treba ostrih odredb, po katerih se imajo učenci ravnati. Mnogi protestujejo, da bi se kopali učenci v obližji hiš; pa slednjič je boljše tu, kakor pa daleč proč, kjer jih nobeno oko ne vidi.

Trebalo bi kopališč, kjer naj bi se mladina tudi veselila prostosti, a kjer bi se morala vesti vsegdar spodobno in pravno.

K snagi treba je prištevati še posebno izčesavanje glave, osobito pri deklicah. Vsaj vsak iz lastne izkušnje ve, česa ni moči vsega ugledati na glavah naših „visokošolcev“ in „visokošolk“. Takih prilik ne gre zamujati, treba je učencem na odprta usta povedati, kaj se je opazilo, le imena ni imenovati. Vsaj to store mnogokrat sosedinje take zanemarjene glavice, tako da jo mora učitelj še modro v svoje varstvo jemati, če hoče, da ne narase največje sovraštvo in zaničevanje med učenci. Besede kakor: „li more kdo reči, da ima prav gotovo čisto glavo?“ — pa ob enem oster spomin do vseh, poravnale bodo

vse preziranje, dotična „glavica“ pa se bode že iz hvaležnosti do prihodnjega šolskega dneva izčistila. Nikakor ni trpeti pri deklicah pokritih glav v šoli, kar se na deželi posebno rado utihotapi.

Slednjič paziti je tudi na obleko učencev, kar je pa na deželi ravnati previdno. Mnogokrat beda, še večkrat uporaba učencev pri delu ne pripušča učencem lepe, včasih celo ne čedne obleke. Vsekako pa mora učitelj delovati na to, da so oblačila učencev kolikor moč zakrpana, oprana in očejena.

To bi bili najpoglavitejši pogoji snage pri učencih, in ako smo dosegli, da gledamo v čista in omita lica in roke in očejene glave ter vidimo zakrpano in snažno obleko, tedaj nam ne bode težko doseči, da bodejo tudi vsa učila in vsi izdelki š. mladeži snažni in tedaj bode vse lice naše šole — — jasno!

Črnagoj.

P a j e k.

Pri zadnjem jour-fixu „Slovenskega učiteljskega društva“, naložil mi je nekdo, da opišem pajka ter Vam podam njegovo sliko, kolikor mogoče resno — seveda.

„Kako li more kedo pajka tako čislati, da si želi njegove podobe?“ — misli si gotovo marsikedo, in tem dostavljam, da se je istemu velenjenemu gospodu le moj srebrni pajek, katerega sem imel za vratom, tako omilil, da si ga je zaželel.

In jaz pa, ko sem zapuščal vašo preprijetno družbo, ko sem stopal o polnoči sam po vižmarskej samoti, ko ste med tem vi še navdušeno „salamandra“ bili — — ali kako se že pravi — — jaz pa, pravim, nisem se mogel znebiti tega „pretetega pajka“, da govorim s poštenim Ribničanom. S pajkom v glavi legal sem spat, s pajčevino preprežen ustajal sem zopet, v šoli domneval sem videti v ljubkih obrazcih same prebite pajke. Pajek tlačil me je kakor mora po dnevi in po noči, dok da sem se podvrigel tej pajčjej studiji ter se s tem otresel sitnega mi bremena.

Ko sem prebiral učene knjige, ni mi nikakor ugajalo, da meče prirodopisna veda tako različna bitja kar povprek vse v jeden koš. Pajkovci imenujejo se: ščipalci, pajki, grinje, klešči in brezpljučniki. Pomislite: ščipalci, ki rodevajo žive mlade, grinje in brezpljučniki pa so mikroskopična bitja in — — — poštenega pajka pa tudi ne gre zaničljivo pajkovca imenovati!

Zanimivo bi bilo ogledati si nekoliko razne ščipalce (Scorpionidae), ki nas v brezbrojnih vrstah ščipljejo, pikajo, zbadajo, da nam čestokrat duša obupava — — — — — pa to stori morda kedo drugi, jaz pa ostajam pri pajkih.

Neštevilna je njihova množica! Od najmanjšega, s prostim očesom komaj vidljivega pajčeca pa do največjega do 18 cm dolzega pajka (Mygale), v najrazličnejših barvah stopajo ti pred oči, snujoč dolgo, srebrno svojo prejo. S kako raznimi lastnostimi brodirjo po tem božjem svetu!

V glavnih lastnostih pa se strinjajo vsi: osmeronogi roparji so, ki bajé ne koristijo pa tudi ne škodijo. Že sveto pismo pa obsoja človeka, ki „ni krop ne voda.“ In koliko nas je pajkov, ki držimo križema roke, kadar se nam podaje opravek, katerega se z jalovim izgovorom lahko znebimo. Ne mislim, da bi bilo med nami taci, ki bi ne spolnovali zakonitih dolžnostij svojih, pač pa nas je mnogo, ki bi storili za svoja društva in pa za strokovna lista lahko mnogo mnogo več. Kako neprijetno se bero mesto duha vedrečih razprav čestokrat smrtni vzdihí tega ali onega društva, kako nemilo dirne človeka, ko vidi v strokovnih listov predalih slabo prikrit boj, kateri list naj bi še dalje užival pravico življenja, kateri pa ne. Črnagoj.

(Konec prih.)

Naši dopisi.

Iz Krškega Ko ste nas, velečenjeni gospod urednik, te dni obiskali, bil je govor o novi organizaciji kranjskih učiteljskih društev. Ker imam gledé organizovanja raznih društev in zadrug že dokaj izkušenj, in ker so mi znani tudi dotični zakoni, zato hočem tukaj z ozirom na razne že od Vaše strani sprožene misli povedati svoja mnenja.

Gledé „Slovenskega učiteljskega društva“ je moje mnenje to, da bi se ne prena-rejalo niti gledé svojih pravil, niti gledé duha in po praksi vpeljanega delokroga. —

Vse drugo pá je zastran „Vdovskega učiteljskega društva“ in zastran „društva za zgradbo učiteljskega konvikta.“

Ti društvi imata skoro enaki smoter; zato bi kazalo ti društvi zjediniti v eno celoto in to ne v novo društvo, ampak v novo zadrugo. Že ranjki Ribnikar je name-raval predlagati, da bi se „Vdovsko učiteljsko društvo“ preustrojilo iz društva v zadrugo. Zakaj to? Društva so osnovana na podlagi društvenega zakona od leta 1867. 15. listopada, zadruge pa so utemeljene na združnem zakonu od leta 1873. 9. mal. travna. Zadruge imajo v zakonu trše in varnejše določbe in so primernejše za korporacije, katere se bavijo z gospodarstvom, z denarjem itd.; za korporacije, katere dajejo samo moralno moč svojim udom, pa zadostuje društveni zakon. „Učiteljski kon-vikt“ in „Vdovsko društvo“ pa pospešujeta materijelne interese kranjskih učiteljev; zato kaže, da bi se eno kakor drugo društvo preosnovalo v zadrugo, ali kar bi še bolje bilo, da bi se obe društvi združili v zadrugo s kakoršnim-koli primernim imenom, n. pr. „Slovenski učiteljski dom.“

V tem slučaju bi se n. pr. premoženje „Vdovskega učiteljskega društva“ vložilo kot delež ali kot hranilna vloga v novo zadrugo, na ta način, kakor se denar pod imenom deležev ali vlog vlaga pri hranilnicah in posojilnicah, ki so zadruge v smislu prej omenjene postave (9. mal. travna 1873.), tiste postave, na katero bi se tudi ta nova učiteljska zadruga opirala. Enako bi pa tudi „učiteljski konvikt“ pri novi zadrugi vložil svoje novce; udje enega kakor družega društva pa bi z združitvijo vred pristopili k novi zadrugi, katera bi prevzela dolžnosti obeh sedanjih navedenih učitelj-skih društev, in katera bi te dolžnosti izvrševala dokaj lažje, kakor pa sedaj obe